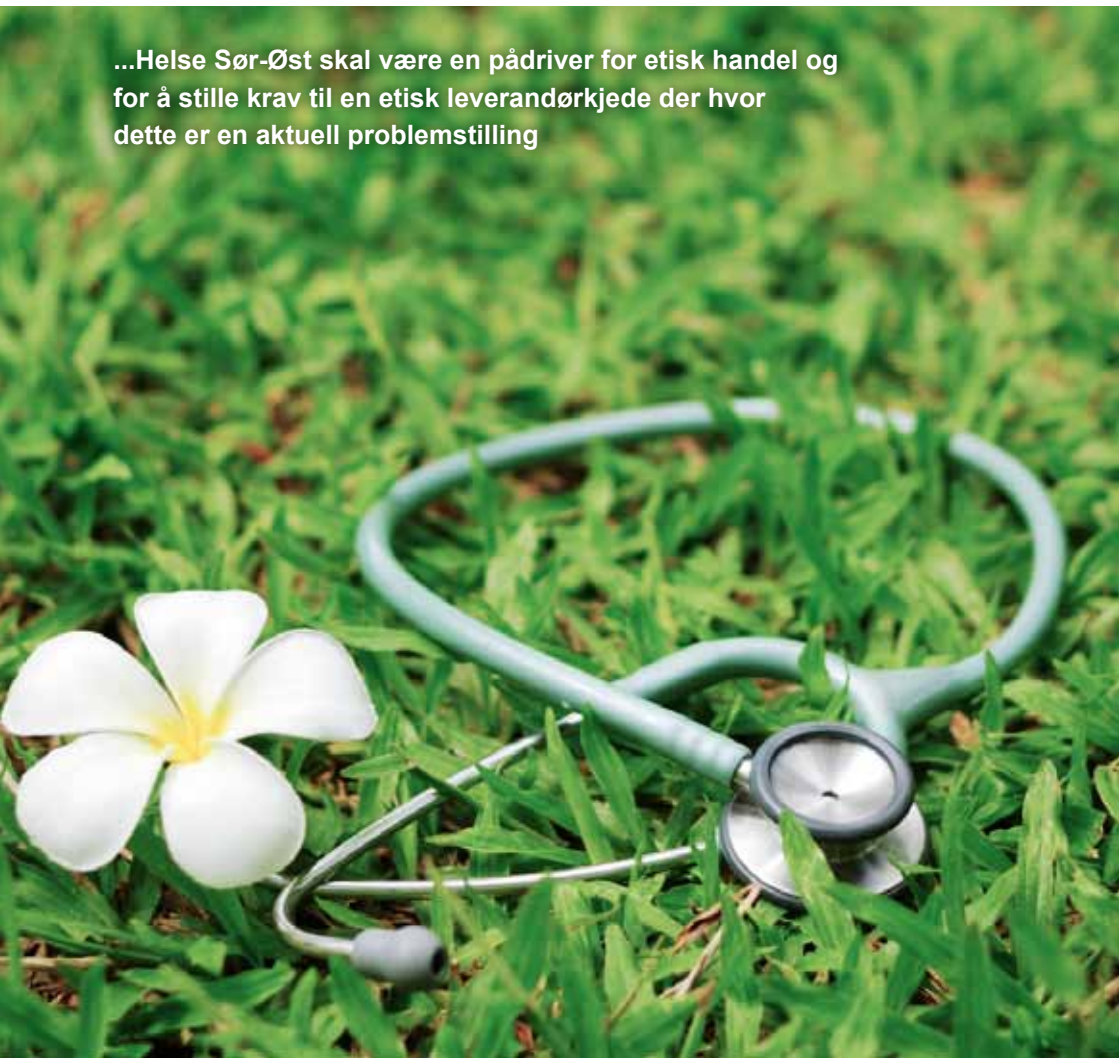

Etisk handel i Helse Sør-Øst

...Helse Sør-Øst skal være en pådriver for etisk handel og for å stille krav til en etisk leverandørkjede der hvor dette er en aktuell problemstilling

Helse Sør-Øst og etisk handel

Leverandørkjeder kan ofte være komplekse, særlig der produksjonen skjer i fattige land og det er vanskelig å fjerne risikoen for brudd på menneskerettigheter eller miljøhensyn globalt. Helse Sør-Øst og Sykehuspartner skal være en pådriver for etiske leverandørkjeder. Dette skal gjøres ved hjelp av å foreta risikoanalyser ved større anskaffelser ut i fra produkt og produksjonsland, og sette nødvendige krav til leverandørene. I kontraktsperioden skal foretakene følge opp leverandørene, for å se til at kravene blir møtt

Hva er etisk handel?

Etisk handel er å fremme forsvarlige arbeids- og miljøforhold i globale leverandørkjeder. Ekstrem overtid, helsefarlige omgivelser på arbeidsplassen og lønninger som knapt dekker bo- og matutgifter er hverdagen for millioner av arbeidere i global handel og produksjon. Grove former for barnearbeid, tvangsarbeid og grovt miljøskadelig virksomhet forekommer også. Ofte kan man også høre begrepet "sosialt ansvarlig innkjøp" eller bare "sosialt ansvar". Ofte kan man også høre begrepet "sosialt ansvarlig innkjøp" eller bare "sosialt ansvar" eller "CSR - corporate social responsibility".

Samarbeid om forbedringer

Etisk handel er i hovedsak frivillig arbeid virksomheter gjør for å bidra til at

OUS/NON -
S PUNISHEABLE
(Regulation) Act. 1986
A FINE OF RS. 20,00
District Magistrate
(North Goa)

varer de kjøper inn er laget i tråd med internasjonalt anerkjente standarder for arbeidsforhold og miljøhensyn. Norske virksomheter som importerer råvarer og varer til drift, foredling eller salg, eier sjelden hele eller deler av produksjonen i utlandet. Endring skjer ikke over natten. Veien til forbedringer skjer derfor i gjennom langsiktig samarbeid. Både i Norge og internasjonalt er det i dag stigende forventninger til at offentlige og private virksomheter ivaretar samfunnsansvar i egne leverandørkjeder. Norge har formulert slike forventninger i stortingsmeldingen «Næringslivets samfunnsansvar i en global økonomi» (2009). Leverandørkjedeansvar står også på internasjonale organisasjoners dagsorden, for eksempel gjennom FNs Global Compact. (kilde: www.etiskhandel.no)

Organisering i Helse Sør-Øst

Alle som gjør anskaffelser i foretaksgruppen, er pliktig til å følge de etiske retningslinjene til foretaket. Å sette krav til etiske leverandørkjeder er et av flere punkter i retningslinjene som er vedtatt av styret i foretaksgruppen. Innkjøpere både i helseforetakene og hos Sykehuspartner, skal legge inn etiske krav til leverandørkjedene i anskaffelser hvor dette er en risiko, mens arbeidet med å følge opp kravene til etisk handel er lagt til avtaleforvaltning hos Sykehuspartner. Innkjøpsavdelingen ved det regionale foretaket, Helse Sør-Øst RHF, vil delta i oppfølgingsaktiviteter ved behov.

Nasjonal organisering og IEH

Helse Sør-Øst er medlem i Initiativ for etisk handel (IEH) sammen med de tre andre regionene i Norge og Helseforetakenes Innkjøpsentral (HINAS). Dette betyr blant annet at alle anskaffelser til spesialisthelse-tjenesten i Norge vil benytte seg av de etiske kravene som IEH legger til grunn og de verktøy for oppfølging som IEH har utarbeidet. Ofte vil også IEH benyttes som hjelp i møter med leverandører eller som hjelp når det gjøres kontroll eller samarbeid om forbedringstiltak ved produksjonssteder i utlandet. Leverandører vil møte de samme kravene fra alle regioner i landet og regionene vil samarbeide om å følge opp de leverandører som er felles.

Leverandør oppfølging

Dialog og samarbeid med våre leverandører vil være en suksessfaktor i dette arbeidet. Helse Sør-Øst har siden 2010 arrangert leverandørseminarer om etisk handel og oppfølging av etiske krav i leverandørkjeder og jobbet med ulike leverandørforeninger om temaet. Når det er stor risiko for etiske brudd i en anskaffelse, skal dette framgå tydelig i konkurransegrunnlaget i anskaffelsen. Det vil også være på agendaen ved kontrakt-sinngåelsen.

Som medlem av organisasjonen «Initiativ for etisk handel», er Helse Sør-Øst pliktig til årlig å rapportere inn i hvilke anskaffelser etiske krav er satt og hvordan de er fulgt opp. Alle helseforetak må selv rapportere dette inn til innkjøpsavdelingen i det regionale helseforetaket (RHF). Det er avdeling for avtaleforvaltning ved Sykehuspartner innkjøp og logistikk som gjennomfører risiko-vurderinger og følger opp leverandørene. En vanlig måte er denne:

1. Utsendelse og analyse av egenerklærings skjema
2. Detaljert oppfølging av ulike spørsmål, f.eks. hvordan de etiske kravene er viderefremmet i leverandørkjeden og leverandørens plan for risikoanalyser
3. Revisjon/forbedringskontroll hos produsent
4. Oppfølgingsmøte med leverandør med utarbeidelse av eventuell handlingsplan for forbedringer

Etiske krav – kontraktsvilkår

Følgende krav vil ligge i de kontrakter hvor det er stor risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter. Kravene følger Initiativ for etisk handel sin standard og er basert på ILOs kjernekonvensjoner.

Våre leverandører skal respektere grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Varer som leveres til norske helseforetak skal være fremstilt under forhold som er forenlige med kravene angitt nedenfor. Kravene bygger på sentrale FNkonvensjoner og ILO-konvensjoner, og skal også sikre at nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet blir fulgt.

Kravene angir minimumsstandarder. Der hvor konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Dersom leverandør bruker underleverandører for å oppfylle denne kontrakt, plikter leverandør å påse at underleverandører etterlever samme krav.

1. ANSATTES RETTIGHETER

Leverandøren plikter å påse at ILOs kjernekonvensjoner etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakt.

Dette betyr:

Forbud mot barnarbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjon nr 138 og 182)

- Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter.
- Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land).
- Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid.
- Dersom det foregår slikt barnarbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjon nr 29 og 105)

- Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til og avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr 100 og 111)

- Det skal ikke foregå noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.

Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjon nr 87 og 98)

- Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt.
- Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal leverandøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

Leverandøren plikter å påse at arbeidsretten og arbeidslovgivningen etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakt. Dette betyr at lover og reguleringer knyttet til: 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser; 2) helse, miljø og sikkerhet; 3) regulære ansettelse; 4) brutal behandling; og 5) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger skal etterleves.

2. OPPFØLGING

Leverandør skal påse at ansattes rettigheter i punkt 1 etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakt. På oppfordring fra oppdragsgiver skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering og / eller
- Oppfølgingsamtaler og / eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene og / eller
- 3.partssertifisering som SA8000 eller tilsvarende

3. BRUDD

Brudd på punkt 1 og 2 innebærer kontraktsbrudd. Ved kontraktsbrudd plikter leverandøren å rette opp i de påpekte manglene innen den tidsfrist som oppdragsgiver bestemmer, så lenge denne ikke er usaklig kort. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten oppdragsgiver bestemmer. Manglende utbedring er å anse som et vesentlig mislighold og oppdragsgiver vil kunne heve kontrakten.

Uavhengigs parts kontroll

Helse Sør-Øst og Sykehuspartner forbeholder seg retten til å gjennomføre annonserte, semi-annonserte eller uannonserte kontroller hos en eller flere aktører i leverandørkjeden i kontraktsperioden. I tilfelle kontroll plikter leverandør å oppgi navn og kontaktopplysninger på underleverandør(er). Kontaktopplysninger behandles konfidensielt.

18 सपरे

12 सपरे

6 सपरे

6 सपरे

Sexual Harassment & Abuse Policy

Sexual Harassment shall include unwelcome sexual, explicit or implicit, in words and other verbal or physical contact of sexual nature in the following forms:

When submission to such conduct either explicitly or implicitly, is made a term or condition of an individual's employment.

When submission to or rejection of such conduct by an individual is used as the basis for employment decisions affecting such individual.

When such a contact has the purpose or effect of unreasonably interfering with an individual's work, or creating an intimidating, hostile, or offensive working environment.

Sexual Harassment includes any verbal or physical conduct which is unwelcome, offensive, or abusive in nature, which is repeated or persistent, or which creates a hostile or offensive working environment. This policy prohibits sexual harassment of employees by other employees or supervisors.

Responsibility of all the employees in the organization to conduct themselves in such a way as to contribute to an environment free of sexual harassment. All managerial, officers and supervisory personnel have a special responsibility in this regard.

Sexual Harassment is a sensitive issue and all cases will be dealt with promptly and confidentially by the management and a committee has been constituted to look into the complaints concerning sexual abuse and harassment.

In the event of any such occurrence, the specified procedure will be as follows:

बारी

I utgangspunktet gjelder de etiske kravene for alle ledd i produksjonen. I anskaffelser i helseforetakene skal de etiske kravene, som et minimum, gjelde for produsentleddet, altså der varen blir satt sammen til det endelige produktet. I noen tilfeller vil hovedprodusent sette bort deler av produksjonen til andre og mindre produsenter, og da vil de etiske kravene omfatte også disse. Helseforetakene vil også vurdere risikoen for brudd tidligere i leverandørkjeden, og kunne ta stikkprøver lenger bak i leverandørkjeden, forbi produsentleddet. Typisk eksempel på dette er bomullstøy-leverandør til fabrikk som syr sykehustekstiler, eller delproduksjon av kirurgiske verktøy.

Det er lovbestemt at man skal sette miljøkrav i offentlige anskaffelser. Dette gjelder ennå ikke for etiske krav. I «Handlingsplanen for miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser – 2007-2010», setter man søkelyset på offentlig sektors rolle som kunde og forbruker. I planen setter regjeringen seg tydelige mål: *Offentlige virksomheter bør gå foran og være ansvarlige forbrukere som etterspør miljøvennlige varer og varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder. Særlig vaksomhet ved anskaffelser av medisinsk utstyr*

Spesialisthelsetjenesten har et ekstra ansvar for å sikre at utstyr som blir brukt til å gjøre norske pasienter friske, ikke ødelegger helsen til mennesker andre steder i verden. Erfaringer fra Sverige viser at risikoanalyser for typiske sykehusprodukter som operasjonsartikler, hansker, bandasjer og rustfrie instrumenter har særlig høy risiko for brudd på våre etiske krav. Dette vil være produkter det settes ekstra fokus på å følge opp, i forhold til etiske krav. Dette er også i overensstemmelse med Helse og omsorgsdepartementets foretaksprotokoll for 2010 som ba helseforetakene sette dette særlig på dagsorden.

Initiativ for etisk handel (IEH)

IEH er et ressurscenter og en pådriver for etisk handel med formål å samarbeide for handel som fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø. Som medlem av organisasjonen, har helseforetakenes medarbeidere mulighet til å delta på kurs arrangert av IEH. De utarbeider ulike typer verktøy til hjelp for innkjøpere og støtter i revisjoner og oppfølging i produsentland.

www.etiskhandel.no

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi)

Difi er direktoratet med fagansvar for offentlige anskaffelser. Dette inkluderer faglig utvikling av etisk handel-feltet i det offentlige. På sidene deres finnes gode verktøy og utredninger innen dette temaet.

www.anskaffelser.no

Helseforetakene i Norge

Alle de regionale helseforetakene og Hinas samarbeider om etisk handel i et samlet prosjekt. Prosjektet ledes av Helse Sør-Øst RHF. Send spørsmål på e-post til innkjop@helse-sorost.no for bestilling av denne brosjyren eller ved spørsmål rundt helseforetakene og etisk handel.

www.helse-sorost.no/innkjop
Postboks 404 - 2303 Hamar - Tlf 02411
www.helse-sorost.no